

Innehåll

FÖRORD 11

INLEDNING 13

KAPITEL 1. INDUSTRIFÖRETAGEN OCH KREDITMARKNADEN 18

1:1 *Industrins externa finansieringsformer* 18

1:2 *Industrins externa upplåning på den organiserade kreditmarknaden 1950–63* 26

KAPITEL 2. KONJUNKTURFÖRLOPP, EKONOMISK POLITIK OCH DEN EXTERNA INDUSTRIFINANSIERINGEN 1950–63 30

2:1 *Konjunkturförloppet under observationsperioden* 30

Koreakonjunkturen 1950–53; Den första »fredskonjunkturen» 1954–58; Investeringskonjunkturen 1959–63.

2:2 *Penningpolitiken under observationsperioden och dess effekter på företagens investeringsbeteende — en diskussion* 44

1. Fördelningen av ekonomisk-politiska åtgärder över konjunkturförloppet; 2. Regleringspolitiken på kreditmarknaden; 3. Räntan kontra »availability of funds» som förklaringsfaktor till industriinvesteringarna; 4. Företagens finansiella struktur och riskvärderingar — en nyansering; 5. Omsättningskapitalets kortsiktliga fluktuationer och finansiering; 6. Affärsbankernas kreditgivning; 7. Industrieföretagens kassahållning och affärsbankernas kreditgivningsförmåga; 8. Investeringsfondssystemet och den grå marknaden; 9. Emissionskontrollen; 10. Sparandet och skattelagstiftningens finansiella effekter; 11. Penningpolitikens tidsdimension.

KAPITEL 3. INVESTERINGS-FINANSIERINGSMODELLEN — VÅR TEORI 63

3:1 *Inledning* 63

3:2 *Investeringsmodellen* 65

1. Planfunktionen; 2. Investeringsfunktionen; 3. Utfallsfunktionen.

3:3	<i>Den finansiella modellen</i>	70
	1. Stockjämviktsvariabeln — den finansiella buffertfunktionen; 2. Modellen för den grå marknaden; 3. Kassafunktionen; 4. Lagerfunktionen; 5. Sparfunktionen; 6. Den löpande investeringsbudgeten; 7. Kommentarer.	
3:4	<i>Förväntningsantagandena</i>	79
3:5	<i>Utfallsfunktionen specificerad</i>	80
3:6	<i>Modellens struktur — en enkel illustration</i>	81
3:7	<i>Teknisk exkurs</i>	85
	1. Meyer–Kuh–Glaubers »accelerator-residual-funds»modell; 2. Stock-flow problematiken i den finansiella modellen; 3. Modellens vinstantagande; 4. Investeringsbegreppet.	
3:8	<i>Aggregations- och periodiseringsproblem i modellen</i>	90
	1. Kausalitetsproblemet; 2. Aggregation över tiden — ett periodiseringsproblem; 3. Aggregation över företag.	
3:9	<i>Empirisk inferensmetod</i>	95
KAPITEL 4.	DEN FINANSIELLA MODELLEN — TESTRESULTAT	98
4:1	<i>Introduktion</i>	98
4:2	<i>Den grå marknaden</i>	99
	1. Handelskreditgivningen; 2. Handelsskuldsättningen; 3. Den grå marknads buffertfunktion — en diskussion; 4. Den grå marknads buffertfunktion — vissa empiriska resultat; 5. Buffertfunktionen och företagets kassahållning; 6. Buffertfunktionen och affärsbankernas utlåning; 7. Sammanfattning.	
4:3	<i>Kassafunktionen</i>	112
4:4	<i>Lagerfunktionen</i>	117
4:5	<i>Sparfunktionen</i>	119
4:6	<i>Den löpande investeringsbudgeten</i>	121
KAPITEL 5.	INVESTERINGSMODELLEN FORMULERAD OCH TESTAD	124
5:1	<i>Plan-utfallsstatistiken</i>	124
5:2	<i>Utfallsfunktionen — våra hypoteser</i>	127
	1. Utfallsfunktionen; 2. Förväntningsbildningen; 3. Modellens penningpolitiska handlingsparametrar; 4. Basmodell [I]; 5. Basmodellerna [II], [III] och [IV]; 6. Anpassningsexperiment.	
5:3	<i>En integrering av finansierings- och investeringsmodellen samt vissa tekniska kommentarer</i>	134
	1. Vissa egenskaper hos finansieringsmodellen; 2. Vissa egenskaper hos den kombinerade »accelerator-residual-funds»modellen (3:5) i kapitel 3; 3. Förväntningsantagandena igen; 4. Insatsvaror i produktionen; 5. Härledning av basmodell [I]; 6. Härledning av basmodellerna [II], [III] och [IV]; 7. Modellens struktur ex ante och ex post.	

5:4	<i>Maskininvesteringarna — testresultat</i>	149
	1. Utvärdering av basmodell [I]; 2. Resultat från estimation av basmodell [I]; 3. Resultat från estimation av basmodellerna [II], [III] och [IV]; 4. Sammanfattning; 5. Anpassningsexperiment.	
5:5	<i>Byggnadsinvesteringarna — testresultat</i>	164
KAPITEL 6.	RESIDUALANALYS OCH SAMMANFATTNING	169
6:1	<i>Introduktion</i>	169
6:2	<i>Basmodellens förklaringsvariabler</i>	169
6:3	<i>Residualanalys</i>	172
6:4	<i>Resultaten från tidigare kvantifierade »effekt-mätningar» i vårt land — en jämförelse</i>	176
6:5	<i>Penningpolitikens effekter på industriinvesteringarna — en sammanfattning</i>	180
BILAGA 1.	FÖREBILDER INOM DEN TILLÄMPADE INVESTERINGSTEORIN SAMT MODELLDISKUSSION	183
	1. <i>Klassificering av teorier</i>	183
	2. <i>Institutionella förklaringar</i>	184
	3. <i>Kapitalkostnaden som förklaringsfaktor</i>	185
	4. <i>Vinstnedplöjningsmotivet och likviditetseffekter</i>	190
	5. <i>Kapitalanpassningsprocessen och andra acceleratorteorier</i>	193
	6. <i>Kombinerade teorier</i>	197
	7. <i>Neoklassisk investeringsteori i tillämpning</i>	199
	8. <i>Förväntningsbildning, investeringsplanering och utfallsfunktionen</i>	201
BILAGA 2.	VISSA MODELLPROBLEM	206
	A. <i>Motiv för formuleringen av sparfunktionen i kapitel 3</i>	206
	B. <i>Teoretisk behandling av handelskreditgivningen och modellen för den grå marknaden</i>	210
APPENDIX 1.	DEN EKONOMETRISKA METODEN	218
	A. <i>Inledning.</i> B. <i>t-testet.</i> C. <i>Multikollinearitetsproblemet.</i> D. <i>Residualanalys</i>	
APPENDIX 2.	STATISTIKBILAGA	225
	A. <i>Beräkningsmetoder och källor vid sammanställningen av den finansiella företagsstatistiken</i>	226
	B. <i>Kreditmarknadsstatistik för industriföretagen samt tabellunderlag för diagrammen i kapitlen 1 och 2</i>	236
	C. <i>Visst tidsseriematerial för regressionsberäkningarna i kapitlen 4 och 5</i>	241
	D. <i>Vissa resultattabeller till kapitlen 4 och 5</i>	247

VISSA BEGREPP OCH BENÄMNINGAR 251

SUMMARY MANUFACTURING INDUSTRY FINANCE AND SHORT RUN INVESTMENT
BEHAVIOUR—AN ECONOMETRIC STUDY 252
List of diagrams 273
List of tables 273
Contents 275

BIBLIOGRAFI 278

FÖRTECKNING ÖVER DIAGRAM

- 1: 1. Industrins kapitalmarknadsfinansiering 1950–63 i procent av kapitalmarknadens totala omfång 26
- 1: 2. Obligationer och förlagsbevis (nyemissioner) 1950–63 i olika sektorer, procentuella andelar av totalen 27
- 1: 3. Aktiemarknaden 1957–63, olika sektorerers procentuella andel av kontantbetalningarna 28
- 1: 4. Affärsbankernas utlåning till olika sektorer i procent av totala utlåningsstocken 1950–63 28
- 2: 1. Produktionsindex, hela industrin 1949–63, säsongrensade kvartals-siffror 32
- 2: 2. Industrins investeringar 1946–63, exkl. underhåll, 1959 års priser (fördelning på maskiner och byggnader) 33
- 2: 3. Affärsbankernas utestående lånestock 1949–63, ultimo varje år 36
- 2: 4. Försäkringsbolagens direkta utlåning (netto) 1951–63 40
- 3: 1. Modellens struktur 82
- 4: 1. Anpassningen av modellen för den grå kreditmarknaden 101
- 4: 2. Kassafunktionens anpassning 115
- 4: 3. Sparfunktionens anpassning 120
- 5: 1. Investeringsplaner och utfall, exkl. underhåll, för maskin- och byggnadsinvesteringar. Hela industrin 126
- 5: 2. Maskininvesteringarna. Utfallsfunktionens anpassning hos tre branschgrupper 159
- 5: 3. Byggnadsinvesteringarna. Utfallsfunktionens anpassning hos tre branschgrupper 167
- 6: 1. Maskin- och byggnadsinvesteringar. Utfallsfunktionens förklaringsvariabler 170
- 6: 2. Maskininvesteringar. Utfallsfunktionens anpassning, hela industrin 173

FÖRTECKNING ÖVER TABELLER

- 1: 1. Industrins finansiering via obligations- och aktiemarknaden. Nettoförändringsvärden med fördelning på »långivare» och finansobjekt 21
- 1: 2. Industrins totala skuldsättning fördelad på olika finansobjekt enligt balansräkningarna ultimo 1963 25
- 2: 1. Finansieringsbalans för hela industrin 1950–63 34
- 2: 2. Lagerförändringar i industrin 1954–63 med fördelning på lagertyp (1959 års priser) 38
- 2: 3. Självfinansieringsgraden inom industrin 1950–63 53
- 3: 1. Finansieringsbalans 70
- 4: 1. Kreditgivningsfunktionen, estimationsresultat per bransch 100
- 4: 2. Skuldsättningsfunktionen, estimationsresultat per bransch 102
- 4: 3. Kassafunktionen, estimationsresultat per bransch 113
- 4: 4. Lagerfunktionen, estimationsresultat per bransch 118
- 4: 5. Sparfunktionen, estimationsresultat per bransch 119
- 4: 6. Den löpande investeringsbudgeten, $\bar{\phi}$ (numerisk specifikation per bransch) 122
- 5: 1. Resultat från estimation av basmodell (I), branschresultat 153
- 5: 2. Resultat från estimation av basmodell (II), branschresultat 160
- 5: 3. Utfallsfunktionen estimerad för perioden 1958–63 för maskininvesteringarna, byggnadsinvesteringarna samt totala investeringarna 165
- A: 1. Finansieringsbalans för malmbrytning, metall- och verkstadsindustri 1950–63 234
- A: 2. Finansieringsbalans för trä-, massa- och pappersindustri 1950–63 235
- A: 3. Finansieringsbalans för övriga industrigrupper, exkl. kraftverk, 1950–63 235
- B: 1. Industriföretagens upplåning på den organiserade kreditmarknaden 1950–63, specificering på upplåningsformer 236
- B: 2. Aktiemarknaden, kontantbetalningar 1957–63 236
- B: 3. Försäkringsbolagens direkta utlåning (netto) 1952–63 237
- B: 4. Affärsbankernas utlåning 1949–63, stockvärden 238
- B: 5. Affärsbankernas utlåning 1950–63, nettoförändringsvärden 239
- B: 6. Obligations- och förlagslåne marknaden, nyemissioner, 1950–63 240
- C: 1. Investeringsplaner från hösten föregående år och investeringsutfall, maskiner och bilar, exkl. underhåll, 1950–63, branschuppgifter 241
- C: 2. Investeringsplaner från hösten föregående år och investeringsutfall, byggnader och anläggningar, exkl. underhåll, 1950–63, branschuppgifter 242
- C: 3. Plan-utfallsskillnad 1950–63, branschuppgifter 243
- C: 4. Löpande saluvärdesförändring 1950–63 (1959 års priser), branschuppgifter 244
- C: 5. Bruttointäkt och bruttointäktsförändring 1950–63, branschuppgifter, företag med mer än 50 anställda arbetare 245

- C: 6. Nyemissioner av obligationer och förlagsbevis 1950–63, branschupp-
gifter 246
- D: 1. En förenklad modell för den grå marknaden, estimationsresultat per
bransch 247
- D: 2. Den utvidgade kassafunktionen, estimationsresultat per bransch 248
- D: 3. Maskinutfallsfunktionen med byggnadsutfallet som argument, estima-
tionsresultat per bransch 249
- D: 4. Den rena »residual funds»-modellen, basmodell (III), maskininveste-
ringar, estimationsresultat per bransch 249
- D: 5. Maskinutfallsfunktionen med sparandets förändring som argument, bas-
modell (IV), estimationsresultat per bransch 250